

Axel Lindén

Ovčí deník

Axel Lindén: Fårdagboken

Vydání knihy podpořilo Ministerstvo kultury České republiky

The cost of this translation was defrayed by a subsidy from the Swedish Arts Council, gratefully acknowledged

Copyright © Axel Lindén, 2017

First published by Albert Bonniers Forlag, Stockholm, Sweden.

Published in the Czech language by arrangement with Bonnier Rights, Stockholm, Sweden and Kristin Olson Literary Agency s.r.o, Czech Republic.

Translation © Marie Příbylová, 2020

ISBN 978-80-7511-589-8

ISBN 978-80-7511-590-4 (epub)

ISBN 978-80-7511-591-1 (pdf)

3. července

Bééé! Někde tam jsou. Pořádně je nevidím, ale většinou bývají vzadu v hájku. Ovce. Zvláštní že jedno slovo označuje jak jednotné, tak množné číslo. Vybavuje se mi slavný literární vědec a kritik, člen Švédské akademie Horace Engdahl. Před pár lety jsem jeho a jemu podobné obdivoval, nebo mi alespoň přišli zajímaví. Jednou mi někdo říkal, že Engdahl působí dojmem, jako by měl strach ze samoty a z bezvýznamnosti. Kdo má strach ze samoty, ten možná nikdy nezažil opravdovou blízkost. A kdo se bojí bezvýznamnosti, ten... Bé.

5. července

Bahnice hezky leží u zeleninové zahrady. Vypadá to, že je jich docela málo. Mělo jich být dvanáct a k tomu šestnáct jehňat, ale odtud se zdá, že jich je... devět. Vypadají spokojeně. Rády leží na vršku a dívají se dolů. Asi tak mají větší nadhled.

10. července

Na pastvinách jsou vyšlapané pěšinky. Ovce chodí za sebou, aby si nepodupaly trávu. To by mě nikdy nenapadlo.

13. července

Je teplo. Ovce leží ve stínu pod vysokými duby. Prý jim není horko, i když mají vlnu. Historicky vzato jsou to stepní zvířata. Na pastvině stojí stará napáječka. Zvířata si tak můžou sama čerpat vodu ze studny. Je tam takový žlab na vodu a nad ním je jakoby víko, a když pod něj ovce strčí čumák, začne se napouštět voda. Je to vlastně napáječka pro krávy, a dovede se z ní napít jenom jedna ze starších ovcí, když do ní trochu vztekle vrazí nos. Jdu tam a pár litrů vody jim napustím. Ony ale zas tak moc nepijou.

1. srpna

Ovce je potřeba zkontrolovat aspoň jednou denně. V létě se o sebe postarají samy, takže stačí zkontrolovat, jestli jsou naživu a jestli mají vodu. Na statku se nás o ovce stará víc. Povinnosti jsme si dělili různě – lidi přicházejí a odcházejí, ale ovce zůstávají. Jeden takový systém spočíval v tom, že jsme si zapisovali, kolik času jsme nad čím strávili. Kontrola ovcí na pastvě: 10 minut. Zpětně se to zdá úplně nesmyslné. A taky se tím trochu ztratilo to kouzlo. Na chovu ovcí je skvělé, že člověk občas ani nemá dojem, že pracuje nebo že má nějakou zvláštní zodpovědnost. Nejlepší to asi vystihuje pocit, že nemám já ovce, ale že ovce mají mě.

11. srpna

Byl jsem se podívat na pastvině. Všechno v pohodě. Jedna ovce se drží kousek od ostatních. Podívala se na mě, pak se zahleděla do dále a zabečela. Proč, to netuším. Možná to neví ani ona sama.

18. srpna

Skupinu mladých beranů držíme zvláště. Pomalu dospívají a mohli by ovce nakrýt. Kromě toho mají berani v pubertě sklony k útěkům. Posledních pár týdnů je dennodenně vídám mimo ohradu a je to čím dál tím horší. Mám pocit, že berou roha, jakmile jim ukážu záda. Musím vyzozorovat, jak to dělají. Dnes jsem se nenápadně potloukal kolem a poměrně záhy jsem vyzozoroval, že útěk skokem přes ohradu iniciují vždycky ti stejní dva nebo tři berani. Bez dlouhých okolků jsem je popadl za rohy a odvedl je do stodoly, ať tam pár dní zpytují svědomí. Nějaký zbytek sena tam mají. Výsledek je ten, že zbytek beranů přestal utíkat – aspoň prozatím.

19. srpna

Dneska měly ovce dobrou náladu. Zkusil jsem pustit jednoho z těch utíkových beranů zpátky do ohrady – chtěl jsem vidět, jestli šel do sebe. Okamžitě zdrhnul. Odnosl jsem ho zpátky do ovčína a vyvedl jsem dalšího. Zůstal u stáda. Ti dva, co jsou ve stodole, určitě utíkat nepřestanou, a v zimě není krmiva nazbyt. Budeme je muset porazit.

20. srpna

Šel jsem se podívat na rebely do stodoly. Vzpurně se na mě dívali. Vy to máte spočítaný, říkal jsem si. Dostali seno. Pak jsem zkontroloval ostatní. Na lesní pastvině je spousta bodláčí. Nalákal jsem berany na granule. Brzo se naučili běhat za kbelíkem, což usnadňuje přesuny. Pak jsem trochu spravoval ohradu malého výběhu hned u stodoly. Vlastně to byla spíš běžná údržba než nějaké vylepšení. Jako když člověk dosáhne středního věku a na každé dva kroky dopředu začne připadat jeden zpátky. Otevřel jsem branku na lesní pastvinu, aby ovce mohly procházet.

23. srpna

Už utíkají i ovce. Zrovna dnes ráno byly venku. Ovce je alespoň snazší zahnat dovnitř. Pamatují si, kudy se dostaly ven, a když je člověk před sebou žene, namíří si to zpátky k díře. Zdá se, že doma v ohradě se jim sice líbí, ale jakmile zahlédnou, kudy ven, neudrží se. Člověk se v tom úplně poznává. Možná je to prostě univerzální... lidská vlastnost?

24. srpna

Dnes se ovce poslušně vrátily do ohrady, tentokrát menší dírou. Snažil jsem se zprovoznit elektrický ohradník, který jsme natáhli podél plotu, i u lesní pastviny, ale moc mi to nešlo. Přesunul jsem je do ohrady k Samovi, kde jsem zapojil elektřinu. Když jsme s chovem začínali, přišel na statek jeden člověk, který několik z nás naučil, jak se ovce stříhají, a pár dalších věcí. Ptali jsme se, jestli si ovce zvyknou na to, že je čas od času někdo stříhá, a on nám odpověděl, že taková ovce má v hlavě jenom tři věci: jídlo, páření a díry v plotě. Všechno ostatní berou, jak to přijde. Všechny ovce našly tu samou úzkou škvíru v plotě a stejnou cestou se i vrátily.

25. srpna

Možná, že ovce utíkají, protože instinktivně potřebují měnit prostředí. Ideálně by na pastvině mělo být víc výběhů, mezi nimiž se budou ovce přesouvat. Pastvině to prospívá, protože žádná z travin tak nestihne příliš vyrůst. Podle jednoho lidového rčení by ovce neměly nikdy slyšet zvonění na nedělní mši dvakrát ze stejné pastviny.

28. srpna

Jedna z nových brigádnic se začala zajímat o ovce. Poslala ostatním zprávu: „Hlavní beran mi žral hrášek z ruky a ňufal mi obličej. Nechci, aby šel na porážku, nemůžeme ho nechat na chov?“ Odepsal jsem jí: „Já to věděl! Vytvořila sis k nim vztah. V chovu jsou s city jenom potíže, stejně jako v životě. Krom toho nemůžeme mezi sebou křížit příbuzný. Jehňata by byly šilhavý a hloupý. Teda ještě hloupější, než jsou teď.“ Předtím ve stejné konverzaci napsala (ta ironie): „Kruh se uzavřel. Dali jsme si po skleničce borůvčáku, vytáhli rebely ze sklepa a u moštárny jsme je naporcovali. Byly z toho dva luxusní filety, osm steaků, čtyři žebírka a zbytek na sekanou. Filety jsem udělala k večeři. Pěkně jsem do nich vetřela rozmarýn a česnek. Nic lepšího jsem nejedla. Byl to úplnej náboženskej rituál.“

30. srpna

Dnes jsem toho kolem těch vlněných postaviček moc neudělal. Ale myslím na ně. Zkontroloval jsem, jestli mají vodu. Dokonce jsem šel k nim a postavil se mezi ně, aby si trochu zvykly na lidskou přítomnost a abychom trochu utužili vztahy. Důvěra je zboží rychle podléhající zkáze – v životě i v ovčím byznysu.

31. srpna

Přišla nová zpráva: „Ležím v posteli a poslouchám ovce. Chodí mi pod oknem a řvou. Proč to dělají? Včera jsem se dívala do katalogu na nože. Dneska je objednám.“ Láska a krvežíznivost jedním dechem.

4. září

Dneska se u ovcí zase nic zvláštního nedělo.
Člověk na ně kouká a myšlenky mu ubíhají jinam.
Trochu jako u *Zkrocené hory*.

5. září

Začínám se vpravovat do psychologie venkovského života. Například se moc nezabývám estetickou stránkou počasí, barev a jiných jevů. Nehodnotím, jestli je krásně, nebo ošklivo, zajímá mě jenom praktická stránka věci. Je chladno a jasno – musím dát pozor, aby nezamrzla voda. Je větrno – musím zajistit vrata. Prší – pořádně se obléknout. Listí žloutne – možná je načase začít přikrmovat. Ale přece je v tom všem určitá vnitřní krása.

9. září

Dneska mi ovce přišly naproti na dvůr. Bylo to milé, ale trochu nevhodné. Zahnal jsem je zpátky a opravil jsem plot.